

“คำให้การของบรรณาธิการ” ในนิตยสาร *รหัสคดี*: บทบาทและความสำคัญต่อ การศึกษารหัสคดีไทยร่วมสมัย

ธงชัย แซ่เจี๋ย¹

¹คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ 1) เพื่อวิเคราะห์วัตถุประสงค์และเนื้อหาใน “คำให้การของบรรณาธิการ” หรือก็คือบทบรรณาธิการในนิตยสาร *รหัสคดี* และ 2) เพื่ออภิปรายถึงบทบาทและความสำคัญของบทบรรณาธิการดังกล่าวที่มีต่อการศึกษารหัสคดีไทยร่วมสมัย ผลการศึกษาพบว่า “คำให้การของบรรณาธิการ” หรือบทบรรณาธิการในนิตยสาร *รหัสคดี* มีทั้งสิ้น 23 บท จากนิตยสาร 23 ฉบับ สามารถจำแนกได้เป็น 3 กลุ่มตามวัตถุประสงค์และเนื้อหาที่ปรากฏในบทบรรณาธิการ ได้แก่ บทบรรณาธิการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อบอกเล่าเก้าสิบและสร้างบรรยากาศ บทบรรณาธิการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อบอกเล่าเก้าสิบเพียงประการเดียว และบทบรรณาธิการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างบรรยากาศเพียงประการเดียว เมื่อพิจารณาบทบรรณาธิการเหล่านี้ในแง่บทบาทและความสำคัญที่มีต่อการศึกษารหัสคดีไทยร่วมสมัย พบว่า บทบรรณาธิการที่นำมาศึกษามีบทบาทเป็นแหล่งสร้างเอกลักษณ์หรืออุดมการณ์ของนิตยสาร ผ่านการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวรรณกรรมประเภทรหัสคดี และการเป็นจดหมายเหตุนับที่การทำงานของบรรณาธิการ กล่าวได้ว่า “คำให้การของบรรณาธิการ” ในนิตยสาร *รหัสคดี* เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้นิตยสารนี้มีสถานะเป็นสถาบันวรรณกรรมที่ผลิตสร้างความรู้เกี่ยวกับวรรณกรรมประเภทรหัสคดี

คำสำคัญ: บทบรรณาธิการ บทบาทและความสำคัญ นิตยสาร*รหัสคดี* รหัสคดีไทย

“Editor’s Testimony” in *Mystery Magazine*: Role and Significance to Thai Contemporary Mystery Studies

Thongchai Sae-Chia¹

¹Faculty of Humanities and Social Sciences, Nakhon Pathom Rajabhat

Abstract

This article has 2 objectives: to analyze the objective and content in “Editor’s Testimony”, or editorial in *Mystery* magazine, and to discuss that editorial’s role and significance in studying contemporary Thai mystery. The result is: there are 23 testimonies, or editorials, from 23 issues of *Mystery* magazine. These can be classified into 3 groups by the objective and content; which are the editorial for informing and creating an atmosphere, the editorial only for informing, and the editorial for creating an atmosphere only. When considering those editorials by role and significance in studying contemporary Thai mystery, it is found that the role in those editorials is making magazine’s identity or ideology by making an

understanding on the mystery fiction, and noting magazine' processing as achieves. It can be said that "Editor's Testimony" in *Mystery* magazine play a vital role to raise the magazine as the literary institute that produce the knowledge of mystery fiction.

Keywords: Editorial, *Mystery* magazine, role and significance, Thai mystery

1. ความเป็นมาของการศึกษา

บทบรรณาธิการ หมายถึง ความเรียงที่มุ่งนำเสนอทัศนะ ข้อคิด และความเห็นเกี่ยวกับเรื่องราว ปัญหา หรือเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น โดยที่บรรณาธิการหรือผู้เขียนเขียนขึ้นในฐานะที่เป็นตัวแทนของสื่อหรือตัวแทน คณะผู้จัดทำสื่อนั้น ไม่ใช่ในฐานะของตนเองหรือของคนใดคนหนึ่ง ความเรียงดังกล่าวจึงเป็น “หน้าต่าง” ของแนวคิด นโยบาย ทิศทาง และจุดยืนของสื่อ (เกศินี จุฑาวิจิตร, 2557, น. 158) บทบรรณาธิการปรากฏได้ ทั้งในหนังสือพิมพ์ นิตยสาร และวารสาร วัตถุประสงค์ของบทบรรณาธิการในสื่อแต่ละชนิดก็แตกต่างกันไป เช่น บทบรรณาธิการในหนังสือพิมพ์จะไม่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อหาสาระที่โดดเด่นในหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับ รวมถึง ไม่พยายามเชื่อมโยงเนื้อหาทั้งหมดเข้าด้วยกัน ต่างจากบทบรรณาธิการในนิตยสารและวารสาร เป็นต้น

กล่าวเฉพาะวัตถุประสงค์ของบทบรรณาธิการในนิตยสาร เกศินี จุฑาวิจิตร (2557, น. 162) จำแนก ออกเป็น 3 ประการ คือ การบอกเล่าเก้าสิบ การสร้างบรรยากาศ และการแสดงความคิดเห็น บทบรรณาธิการ ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อบอกเล่าเก้าสิบ เป็นบทบรรณาธิการที่เน้นการทักท้วง การบอกกล่าว เล่าแจ้งแฉลงไข ให้ ข้อมูลข่าวสารสำคัญ แนะนำเรื่องราวที่น่าสนใจในนิตยสารฉบับนั้นๆ รวมถึงการชี้ประเด็นหรือกำหนดปัญหาที่ นำพิจารณา ขณะที่บทบรรณาธิการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างบรรยากาศจะเน้นการสร้างบรรยากาศ อารมณ์ ความรู้สึก ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่กำลังจะมาถึงในช่วงเวลานั้นๆ รวมทั้งการนำเข้าสู่ เรื่องเด่นประจำฉบับ ส่วนบทบรรณาธิการที่มุ่งแสดงความคิดเห็น จะเป็นการหยิบยกเหตุการณ์ในสังคมที่ ประชาชนให้ความสนใจมาพิจารณาและแสดงความคิดเห็นในแง่มุมต่างๆ อาจเป็นความคิดเห็นที่นำเข้าสู่ เรื่องเด่นประจำฉบับก็ได้ อย่างไรก็ตาม บทบรรณาธิการบทหนึ่งในนิตยสารบางชื่อฉบับก็มีได้มีวัตถุประสงค์ เพียงประการเดียวเสมอไป หนึ่งในนั้นคือนิตยสาร *รหัสคดี*

รหัสคดี เป็นนิตยสารรายสามเดือน ถือกำเนิดครั้งแรกเมื่อวันที่ 9 ตุลาคม พ.ศ. 2542 ชื่อของนิตยสาร บัญญัติจากศัพท์ภาษาอังกฤษ *Mystery* หมายถึงเรื่องเล่าที่เน้นการคลี่คลายปัญหาซ่อนเงื่อนของเหตุการณ์ชุด หนึ่ง บรรณาธิการของนิตยสารนี้ คือ เรืองเดช จันทศิริ นิตยสารนี้เป็นนิตยสารแนววรรณกรรม เนื้อหาของ นิตยสารส่วนใหญ่เป็นเรื่องสั้นรหัสคดีที่แปลมาจากวรรณกรรมตะวันตก มีบ้างที่เป็นผลงานของนักเขียนไทย นอกจากนี้บางฉบับยังมีเกร็ดความรู้เกี่ยวกับวรรณกรรมประเภทรหัสคดีของไทยด้วย อนึ่ง นิตยสารตั้งแต่ฉบับที่ 20 เป็นต้นไปได้เปลี่ยนวาระการเผยแพร่ จากที่เป็นนิตยสารรายสามเดือนกลายเป็นนิตยสารรายสัปดาห์ กล่าวคือ ฉบับที่ 20 เผยแพร่เดือนมีนาคม 2548 ฉบับที่ 21 เผยแพร่เดือนตุลาคม 2548 ฉบับที่ 22 เผยแพร่

เดือนมิถุนายน 2549 ขณะที่ฉบับที่ 23 เผยแพร่ในเดือนเมษายน 2551 และถือเป็นฉบับสุดท้ายก่อนจะยุติการดำเนินการโดยมิได้แจ้งให้ผู้อ่านทราบล่วงหน้า

บทบรรณาธิการในนิตยสารนี้มีชื่อว่า “คำให้การของบรรณาธิการ” เมื่อพิจารณาวัตถุประสงค์ของบทบรรณาธิการในเบื้องต้นโดยอาศัยทัศนะของนักวิชาการที่กล่าวแล้ว พบว่า บทบรรณาธิการบางบทมีวัตถุประสงค์เพียงประการเดียว บ้างมีการผสมผสานวัตถุประสงค์ในการบอกเล่าเก้าสิบและการสร้างบรรยากาศเข้าด้วยกัน เป็นต้น น่าที่จะสามารถนำบทบรรณาธิการของนิตยสารข้อฉบับนี้มาศึกษาด้วยกรอบแนวคิดเรื่องสังคมวิทยาวรรณกรรม (ซึ่งจะอภิปรายต่อไปข้างหน้า) เป็นอย่างมาก

บทความนี้จะศึกษา “คำให้การของบรรณาธิการ” ในนิตยสาร *รหัสคดี* โดยมีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ เพื่อวิเคราะห์วัตถุประสงค์และเนื้อหาในบทบรรณาธิการดังกล่าว และเพื่ออภิปรายถึงบทบาทและความสำคัญของบทบรรณาธิการที่มีต่อการศึกษารหัสคดีไทยร่วมสมัย สมมติฐานเบื้องต้นของการศึกษานี้มี 2 ประการ ประการหนึ่ง บทบรรณาธิการในนิตยสาร *รหัสคดี* ส่วนมากมีวัตถุประสงค์เพื่อบอกเล่าเก้าสิบและมีเนื้อหามุ่งแนะนำเรื่องราวต่างๆ เกี่ยวกับรหัสคดีเป็นหลัก สมมติฐานอีกประการหนึ่ง คือ บทบรรณาธิการเหล่านั้นมีบทบาทและความสำคัญในการสร้างเอกลักษณ์ให้แก่ นิตยสาร *รหัสคดี* มากกว่าบทบาทและความสำคัญด้านอื่นๆ การศึกษานี้จะเป็นประโยชน์ในการทำความเข้าใจบทบรรณาธิการในนิตยสาร *รหัสคดี* ในฐานะที่เป็นนิตยสารแนววรรณกรรมประเภทรหัสคดีโดยเฉพาะ

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัยนี้ คือ แนวคิดเรื่องสังคมวิทยาวรรณกรรม (sociology of literature) ซึ่งได้รับอิทธิพลจากปิแยร์ บูร์ดิเยอ (Pierre Bourdieu) และสุมาน กุปตะ (Suman Gupta) ปิแยร์ บูร์ดิเยอ ได้เสนอแนวคิดเรื่องวงวรรณกรรม (champ littéraire หรือภาษาอังกฤษคือ literary field) โดยประยุกต์มาจากแนวคิดเรื่องวงสังคม (social field) วงวรรณกรรมคือเครือข่ายเชื่อมโยงซึ่งกันระหว่างผู้สร้างวรรณกรรม สิ่งพิมพ์ และผู้บริโภค ในการศึกษาวงวรรณกรรมให้รอบด้านต้องศึกษาปฏิสัมพันธ์และความโยนโยนซับซ้อนที่สถาปนาระบบอำนาจทางสังคม (Owens, 2010, p. 217) การศึกษาวงวรรณกรรมเป็นการวิเคราะห์กิจกรรมทางวรรณกรรมโดยมุ่งพิจารณาว่า แต่ละองค์ประกอบของกิจกรรมนั้นมีสถานภาพทางสังคมในระดับใดและสังกัดสถาบันใด แล้วจึงวิเคราะห์ต่อไปว่าสถานภาพดังกล่าวส่งผลดีหรือผลเสียอย่างไรในการผลิตงาน ถ้าจะศึกษาตัวบทต้องเริ่มจากการแยกแยะรูปแบบและเนื้อหาในการแสดงออกโดยพิจารณาว่าเป็นการแสดงทัศนคติของผู้เขียนอย่างไร และกลุ่มผู้อ่านรับรู้และรับสารนั้นได้หรือไม่เพียงใด ส่วนในตัวบทมุ่งศึกษาลักษณะเฉพาะแหล่งกำเนิด ความเป็นมา และผลกระทบจากสถาบันทางสังคมที่มีต่องาน (กรรณิกา จรรย์แสง, 2543, น. 41)

จากแนวคิดของบูร์ดิเยอที่ศึกษาความสัมพันธ์ขององค์ประกอบสามอย่าง คือ วรรณกรรม สิ่งพิมพ์ และผู้บริโภค กุปตะ (Gupta, 2012, pp. 55-125) ได้เสนอว่าควรแบ่งการศึกษาออกเป็นสองกลุ่มใหญ่ๆ กลุ่มแรกคือการศึกษาการผลิตสร้าง (production) วรรณกรรม ส่วนกลุ่มที่สองคือการศึกษาการรับ (reception)

วรรณกรรม การศึกษาการผลิตสร้างวรรณกรรมอาจศึกษานักประพันธ์และตัวบทในมิติต่างๆ ศึกษาสำนักพิมพ์ ในฐานะสถาบันวรรณกรรม หรือศึกษาบุคคลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพิมพ์ ส่วนการศึกษาการรับงานวรรณกรรมนั้นจะศึกษาผู้อ่านในแง่มุมต่างๆ รวมไปถึงการอ่านในโลกแห่งความเป็นจริง การศึกษาทั้งสองส่วนจะเผยให้เห็นถึงปฏิสัมพันธ์หรือเครือข่ายเชื่อมโยงระหว่างการผลิตสร้างวรรณกรรมและการรับวรรณกรรม

ด้วยเหตุที่ “วารสารหรือนิตยสารก็เป็นสถาบันวรรณกรรมประเภทหนึ่ง” (นัทธนาย ประสานนาม และ ชีระ รุ่งธีระ, 2557, น. 570) การศึกษา “คำให้การของบรรณาธิการ” ในนิตยสาร *รหัสคดี* ตามกรอบแนวคิดข้างต้นจึงสามารถกระทำได้ในแง่ที่เป็นการศึกษาการผลิตสร้างวรรณกรรม อันจะนำไปสู่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบรรณาธิการดังกล่าวในฐานะที่เป็นสถาบันวรรณกรรมเกี่ยวกับวรรณกรรมประเภทรหัสคดีของไทย

เมื่อได้สำรวจเอกสารและงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาในมหาวิทยาลัยต่างๆ ที่ศึกษานิตยสารแนววรรณกรรมของไทย พบว่า มีวิทยานิพนธ์ที่ศึกษานิตยสารแนวนี้อยู่บ้าง ดังเช่นวิทยานิพนธ์เรื่อง *ภาพสะท้อนสังคมจากเรื่องสั้นร่วมสมัย* ของลวาลย์ สังขพันธ์านนท์ (2529) ข้อมูลในการศึกษานี้ คือ เรื่องสั้นจำนวน 90 เรื่องที่ตีพิมพ์ในนิตยสาร *โลกหนังสือ* ผลการศึกษาพบว่า เรื่องสั้นเหล่านั้นสะท้อนทั้งสังคมชนบทและสังคมเมือง จำแนกได้เป็น 3 ลักษณะ คือ เรื่องสั้นที่มุ่งสะท้อนภาพสังคม เรื่องสั้นที่มุ่งสะท้อนสภาพสังคมและแสดงความเห็นเชิงวิพากษ์วิจารณ์ และเรื่องสั้นที่วิพากษ์วิจารณ์สังคมและเสนอแนวทางแก้ปัญหา เรื่องที่นักเขียนให้ความสำคัญเรียงตามลำดับคือ ปัญหาด้านเศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง สภาพความเป็นอยู่ทั่วไป การศึกษา และศาสนา อนึ่ง เรื่องสั้นกลุ่มนี้มีคุณค่าทางวรรณศิลป์ระดับกลาง คือไม่โดดเด่นแต่ก็ไม่มีข้อด้อยอย่างชัดเจน ทำให้ขาดความน่าสนใจหรือความประทับใจ

เจริญศรี มาศรี (2540) เสนอวิทยานิพนธ์เรื่อง *วิเคราะห์เรื่องสั้นในนิตยสารช่อกระเจต* โดยศึกษาจากเรื่องสั้นในนิตยสาร *ช่อกระเจต* ฉบับที่ 6-20 รวม 226 เรื่อง ผลการศึกษาพบว่า แนวเรื่องของเรื่องสั้นกลุ่มนี้มีจำนวน 9 แนว ได้แก่ การเสนอปัญหาสังคมและผลกระทบ การเสนอปัญหาปัจเจกบุคคล ความเปลี่ยนแปลงของสังคม การวิพากษ์วิจารณ์การเมืองการปกครอง ความรักและกามารมณ์ ภาพสะท้อนด้านการศึกษา ภาพสะท้อนสถาบันทางศาสนา การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และแนวเรื่องอื่นๆ ในด้านองค์ประกอบ นักเขียนส่วนใหญ่ยังนิยมเขียนเรื่องสั้นที่มีโครงสร้างแบบเดิม ขณะที่บางคนได้พยายามคิดค้นรูปแบบการนำเสนอใหม่ๆ ทำให้ภาพรวมของเรื่องสั้นกลุ่มนี้มีคุณค่าเชิงวรรณศิลป์และสามารถบันทึกภาพสังคมได้อย่างดี

นรินทร์ นำเจริญ (2541) เสนอวิทยานิพนธ์เรื่อง *บทบาทในการสะท้อนและวิพากษ์สังคมของนิตยสารแนววรรณกรรมไทย พ.ศ. 2520 – พ.ศ. 2539* นิตยสารที่เป็นข้อมูลในการศึกษามี 4 ชื่อฉบับ คือ *โลกหนังสือ* *ช่อกระเจต* *ถนนหนังสือ* และ *Writer* เนื้อหาของนิตยสารที่นำมาศึกษามี 3 ส่วน ได้แก่ บทบรรณาธิการ เรื่องจากปก และงานวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้น ผลการศึกษาพบว่า นิตยสารแนววรรณกรรมไทยมุ่งแสดงบทบาทในการรายงานและสอดส่องสังคม บทบาทในการเชื่อมโยงตีความเหตุการณ์ต่างๆ ในสังคม บทบาทในการถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมให้แก่สังคม และบทบาทในการระดมพลังเคลื่อนไหวต่างๆ ในสังคม ในด้านประเด็นการนำเสนอ พบว่า มีการนำเสนอประเด็นด้านการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

แต่มุ่งนำเสนอด้านลบเป็นหลัก ภาพของสังคมที่ถูกนำเสนอจึงเป็นภาพเพียงด้านเดียวเท่านั้น ในด้านคุณค่า นิติสารเหล่านี้มีคุณค่าในด้านการเตือนภัยให้สังคมรับทราบเพื่อหาทางแก้ไข แต่ด้วยเหตุที่นิติสารแนววรรณกรรมเป็นนิติสารเฉพาะกลุ่มและไม่ได้รับความสนใจแพร่หลายนัก ความสามารถในการกระจายสารไปสู่สังคมจึงมีอยู่น้อยมาก คุณค่าของนิติสารจึงเป็นคุณค่าต่อปัจเจกบุคคลมากกว่าจะเป็นคุณค่าต่อสังคมโดยตรง

โชคชัย บัณฑิตศิลปะศักดิ์ (2542) เสนอวิทยานิพนธ์เรื่อง *การวิเคราะห์สังคมไทยจากเรื่องสั้นในนิติสาร “ข้อการะเกด”* โดยศึกษาจากเรื่องสั้นจำนวน 282 เรื่องในนิติสาร *ข้อการะเกด* ช่วงพ.ศ. 2535-2539 ผลการศึกษาสรุปได้ว่า เรื่องสั้นกลุ่มนี้ทำหน้าที่สะท้อนภาพสังคมในด้านต่างๆ เรียงตามลำดับคือ สภาพชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคมชนบทและสังคมเมือง ปัญหาครอบครัว การเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ การศึกษา และศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี ภาพสะท้อนเหล่านี้สอดคล้องกับความเป็นจริงในสังคมไทย

สันติภาพ ชารัมย์ (2555) เสนอปริญญาานิพนธ์เรื่อง *เรื่องสั้นในนิติสารข้อการะเกด พ.ศ. 2550-2553: การศึกษาในแง่การเล่าเรื่อง* โดยศึกษาเรื่องสั้นจำนวน 171 เรื่อง จากนิติสาร 13 เล่มในช่วงเวลาดังกล่าว ผลการศึกษาพบว่า แนวคิดในเรื่องสั้นกลุ่มนี้จำแนกได้เป็น 6 แนว ได้แก่ ปัจเจกชนในสภาวะสังคมสมัยใหม่ ความรัก ครอบครัว การเมืองการปกครอง ปัญหาความขัดแย้งในสามจังหวัดชายแดนใต้ และปรัชญาและศาสนา กลวิธีการเล่าเรื่องที่นักเขียนใช้มีทั้งกลวิธีการเล่าเรื่องแบบชนบท และกลวิธีการเล่าเรื่องที่ไม่เป็นไปตามชนบท แสดงถึงความก้าวหน้าของการสร้างสรรค์เรื่องสั้นของนักเขียนไทย

จากการสำรวจเอกสารและงานวิจัยข้างต้นจะเห็นว่า นิติสารแนววรรณกรรมของไทยที่มีผู้ศึกษาแล้วส่วนมากคือ *ข้อการะเกด* ดังที่ปรากฏในงานวิจัย 4 เรื่อง รองลงมาคือ *โลกหนังสือ* ซึ่งปรากฏในงานวิจัย 2 เรื่อง การศึกษาส่วนมากเป็นการวิเคราะห์เรื่องสั้นที่ตีพิมพ์อยู่ในนิติสารเหล่านั้นทั้งในแง่เนื้อหาและกลวิธีการสร้างสรรค์ อนึ่ง มีวิทยานิพนธ์เพียงเรื่องเดียวที่ศึกษาบทบาทและคุณค่าของนิติสารแนววรรณกรรมไทย และสอดคล้องกับกรอบแนวคิดเรื่องสังคมวิทยาวรรณกรรม แม้จะมีผู้ศึกษานิติสารแนววรรณกรรมไทยแล้วดังที่กล่าวมา แต่ *รหัสคดี* เป็นนิติสารที่ยังไม่มีผู้ศึกษา การศึกษานิติสาร *รหัสคดี* ในบทความนี้จะช่วยเติมเต็มช่องว่างของความรู้เกี่ยวกับนิติสารแนววรรณกรรมของไทยได้

3. ข้อมูลและวิธีการวิจัย

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นแรก สืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับนิติสาร *รหัสคดี* ที่ปรากฏในฐานข้อมูลของสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยต่างๆ จากการสำรวจพบว่า ไม่มีสำนักหอสมุดใดที่เก็บนิติสาร *รหัสคดี* ไว้ครบทั้ง 23 ฉบับ ที่มีมากที่สุด คือ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยศิลปากร พบนิติสาร *รหัสคดี* ฉบับที่ 1-19 และฉบับที่ 21 รองลงมา คือ สำนักหอสมุดแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พบนิติสาร *รหัสคดี* ฉบับที่ 1-18 ขณะที่ฐานข้อมูลของสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยอื่นๆ ปรากฏข้อมูลนิติสาร *รหัสคดี* ที่เก็บไว้เพียงไม่กี่ฉบับ จึงเจาะจงหาข้อมูล

เฉพาะฉบับที่ยังไม่พบ จากการสำรวจเพิ่มเติมทำให้พบว่า สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เก็บนิตยสาร *รหัสคดี* ฉบับที่ 16 17 18 และ 20 รวม 4 ฉบับ ส่วนนิตยสารฉบับที่ 22 และ 23 ไม่ปรากฏในฐานข้อมูลใดๆ

ขั้นที่สอง เก็บรวบรวมข้อมูลบทบรรณาธิการในนิตยสาร *รหัสคดี* จากนิตยสารฉบับที่มีอยู่ใน สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยศิลปากร รวม 20 ฉบับ และสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 1 ฉบับ (เฉพาะฉบับที่ 20) ส่วนฉบับที่ 22 และ 23 ได้รับความอนุเคราะห์จากอาจารย์ฟาริส โยธาสุมุท แห่งภาควิชาวรรณคดี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สำหรับใช้ศึกษาในบทความนี้

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นแรก จากข้อมูลบทบรรณาธิการในนิตยสาร *รหัสคดี* ที่รวบรวมได้ทั้ง 23 ฉบับ จะนำมาวิเคราะห์วัตถุประสงค์และเนื้อหาในบทบรรณาธิการ รวมทั้งอภิปรายถึงบทบาทและความสำคัญของบทบรรณาธิการที่มีต่อการศึกษารหัสคดีไทยร่วมสมัย เพื่อพิสูจน์สมมติฐานที่ตั้งไว้ตอนต้น

ขั้นที่สอง นำเสนอผลการศึกษาแบบพรรณนาวิเคราะห์ พร้อมสรุปและอภิปรายผล

4. ผลการวิจัย

จากข้อมูลบทบรรณาธิการในนิตยสาร *รหัสคดี* จำนวน 23 บทที่เก็บรวบรวมได้ เมื่อนำมาวิเคราะห์วัตถุประสงค์และเนื้อหาในบทบรรณาธิการดังกล่าว รวมทั้งอภิปรายถึงบทบาทและความสำคัญของบทบรรณาธิการที่มีต่อการศึกษารหัสคดีไทยร่วมสมัย ผลการวิจัยมีดังนี้

4.1 วัตถุประสงค์และเนื้อหาในบทบรรณาธิการของนิตยสาร *รหัสคดี*

เมื่อได้วิเคราะห์บทบรรณาธิการในนิตยสาร *รหัสคดี* จำนวน 23 บท พบว่า สามารถจำแนกได้เป็น 3 กลุ่มตามวัตถุประสงค์และเนื้อหาที่ปรากฏในบทบรรณาธิการ ได้แก่ บทบรรณาธิการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อบอกเล่าเก้าสิบและสร้างบรรยากาศ บทบรรณาธิการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อบอกเล่าเก้าสิบเพียงประการเดียว และบทบรรณาธิการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างบรรยากาศเพียงประการเดียว ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

4.1.1 บทบรรณาธิการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อบอกเล่าเก้าสิบและสร้างบรรยากาศ

บทบรรณาธิการในนิตยสาร *รหัสคดี* ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อบอกเล่าเก้าสิบและสร้างบรรยากาศ เป็นบทบรรณาธิการที่มีเนื้อหาบอกกล่าว เล่าแง่งแงลงไข หรือให้ข้อมูลข่าวสาร พร้อมกับสร้างบรรยากาศอารมณ์ความรู้สึก และนำเข้าสู่เรื่องเด่นประจำฉบับไปด้วย ดังตัวอย่างจากบทบรรณาธิการในนิตยสาร *รหัสคดี* ฉบับที่ 9 ความว่า

นิตยสาร *รหัสคดี* ฉบับที่ 9 ซึ่งคุณกำลังอ่านอยู่นี้ ถ้านับอายุการดำรงอยู่ในบรรณพิภพโดยถือเอาวาระกำเนิดเป็นเส้นแบ่งก็คือฉบับขึ้นปีที่ 3 แต่ถ้านับลำดับจำนวนตามมาตรฐานสากล *รหัสคดี* 9 จะเปลี่ยนจากฉบับแรกของปีที่ 3 กลายเป็นฉบับสุดท้ายของปีที่ 3 ทันที. . .แต่สำหรับ Ellery Queen's Mystery Magazine ในรอบหนึ่งปีมีสองสัปดาห์สำหรับ สัปดาห์ครั้งปี ชื่อของนิตยสารฉบับนี้แปลเป็นไทยเต็มๆ ได้ว่า นิตยสารรหัสคดีของเอลเลอร์ คีน ชื่อยาวเป็นว่า เวลาเรียกขานบ่อยๆ ฝรั่งเศสเลยใช้ตัวย่อ EQMM แทน

เป็นที่รู้จักกัน สำหรับภาษาไทยนั้น เพื่อให้ง่ายขึ้นและป้องกันความสับสนกับชื่อของนิตยสาร รหัสคดี เอง นับแต่นี้ต่อไปผมขอเรียก Ellery Queen's Mystery Magazine ว่า นิตยสาร เอลเลอร์รี่ ควีน และหรือ เอลเลอร์รี่ ควีน เฉยๆ... หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 นิตยสาร เอลเลอร์รี่ ควีน เปลี่ยนแปลงขนานใหญ่ จากที่เคยเป็นแหล่งชุมนุมเฉพาะนักเขียนรหัสคดีคลาสสิก [สะกดตามต้นฉบับ] ก็แตกกลุ่มย่อยหลากหลายขึ้น บรรณาธิการนำนักเขียนหน้าใหม่คนแล้วคนเล่าเข้ามาสู่ นิตยสารฉบับนี้และวงการรหัสคดีโดยรวม (เรื่องเดช จันทรศิริ, 2544, น. 5-7)

จากตัวอย่างจะเห็นว่า บทบรรณาธิการข้างต้นมีวัตถุประสงค์เพื่อบอกเล่าเก้าสิบและสร้างบรรยากาศ การบอกเล่าเก้าสิบในบทบรรณาธิการดังกล่าว คือ การให้ข้อมูลเกี่ยวกับนิตยสาร เอลเลอร์รี่ ควีน ซึ่งเป็นนิตยสารรหัสคดีในสหรัฐอเมริกา ทั้งแง่ชื่อนิตยสารและความเปลี่ยนแปลงของนิตยสารหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ขณะเดียวกัน การสร้างบรรยากาศที่ปรากฏในบทบรรณาธิการดังกล่าว คือ การกล่าวถึงลำดับของนิตยสาร รหัสคดี ซึ่งเป็นลำดับที่ 9 แต่สามารถนับเป็นอย่างอื่นได้ด้วยเกณฑ์การนับนิตยสารที่แตกต่างออกไป

อีกตัวอย่างหนึ่งของบทบรรณาธิการในนิตยสาร รหัสคดี ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อบอกเล่าเก้าสิบและสร้างบรรยากาศ คือ บทบรรณาธิการในนิตยสารฉบับที่ 20 ความว่า

มีการอ้างหลักฐานแย้งว่าผู้ให้กำเนิดนิตยสารสิบสวนไม่ใช่ นักเขียนอเมริกัน หากแต่เป็นนักเขียนนอร์เวย์ นักเขียนนอร์เวย์คนนั้นคือ มอยริทซ์ คริสโตเฟอร์ ฮันเซน (Mauritz Christopher Hansen) มีชีวิตอยู่ระหว่าง ค.ศ. 1794-1842 เขาตีพิมพ์ Novellen (เรื่องสั้น) “Mordet paa Maskibygger Roofsen” (“ฆาตกรรมวิศวกรโรล์เฟสเซน”) ออกมาในปี 1827 เป็นรหัสคดีที่นักสืบเก้าอี้มนคนหนึ่งใช้ความสามารถสะสางคดีฆาตกรรมและการแก้แค้น... ผมเพียงแต่ต้องการนำข้อเท็จจริงที่แตกต่างออกไปมาให้พิจารณาเพื่อย้ำความสำคัญของ “รหัสคดียุโรป”... ผมนำรหัสคดียุโรปจากประเทศหลักๆ มาลงไว้ใน รหัสคดี 20 ครบถ้วนแล้ว ไม่ว่าจะเป็นอังกฤษ, ฝรั่งเศส, เยอรมนี, อิตาลี, สเปน, รัสเซีย, เนเธอร์แลนด์ รวมถึงตัวแทนของประเทศกลุ่มยุโรปตะวันออกและกลุ่มสแกนดิเนเวีย (เรื่องเดช จันทรศิริ, 2548, น. 6-8)

จากตัวอย่างนี้จะเห็นว่า บทบรรณาธิการดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อบอกเล่าเก้าสิบและสร้างบรรยากาศ โดยบอกเล่าเก้าสิบเกี่ยวกับข้อมูลเรื่องสั้นรหัสคดีเรื่องแรกของโลกซึ่งเป็นผลงานของนักเขียนนอร์เวย์ ไม่ใช่เรื่อง “ฆาตกรรมที่ถนนมัวร์” ของเอ็ดการ์ แอลเลน โป ขณะเดียวกันก็สร้างบรรยากาศเกี่ยวกับที่มาของเรื่องสั้นในนิตยสาร รหัสคดี ซึ่งเป็นเรื่องแปลที่มีที่มาจากทวีปยุโรปทั้งหมด

บทบรรณาธิการในนิตยสาร รหัสคดี ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อบอกเล่าเก้าสิบและสร้างบรรยากาศดังที่ยกตัวอย่างข้างต้น มีจำนวนทั้งสิ้น 14 บท สามารถสรุปเป็นตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 1 บทบรรณาธิการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อบอกเล่าเก้าสิบและสร้างบรรยากาศ

ฉบับที่	เนื้อหาที่แสดงวัตถุประสงค์เพื่อบอกเล่าเก้าสิบ	เนื้อหาที่แสดงวัตถุประสงค์เพื่อสร้างบรรยากาศ
1	องค์ประกอบของรหัสคดี	ที่มาของการตั้งชื่อนิตยสาร

ตารางที่ 1 บทบรรณาธิการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อบอกเล่าเก้าสิบและสร้างบรรยากาศ (ต่อ)

2	บิดาแห่งรหัสคดี (เอ็ดการ์ แอลเลน โป)	ความสัมพันธ์ระหว่างวันที่นิตยสารถือกำเนิด กับวันคล้ายวันทำพิธีฝังศพเอ็ดการ์ แอลเลน โป
5	ยุคทองของรหัสคดีรุ่นและองค์ประกอบวรรณกรรม	นักเขียนในยุคทองกับที่มาของเรื่องสั้นในฉบับ
6	ความรู้เกี่ยวกับรหัสคดีบู๊	ที่มาของรหัสคดีบู๊ในฉบับ
7	แนวเรื่องอย่างนิยายสืบสวน ที่ปรากฏในวรรณกรรมแต่โบราณ	รหัสคดีเรื่องแรกของเอ็ดการ์ แอลเลน โป ที่ตีพิมพ์อยู่ในฉบับนี้
9	<i>Ellery Queen</i> นิตยสารรหัสคดีอันดับหนึ่งของโลก	วาระการออกนิตยสาร <i>รหัสคดี</i>
14	นักเขียนรหัสคดีชาวฝรั่งเศสที่มีชื่อเสียง	อธิบายแนวคิดการทำงานในนิตยสารฉบับก่อนๆ
15	วาระ 100 ปีที่เกี่ยวข้องกับรหัสคดีในตะวันตก	ที่มาของเรื่องสั้นบางเรื่องที่เกี่ยวข้องกับวาระ 100 ปี
16	โครงเรื่องรหัสคดีและความแปลกใหม่	ที่มาของเรื่องสั้น 4 เรื่องแรกในฉบับ
17	ความรู้เกี่ยวกับนิยายสายลับ	ที่มาของเรื่องสั้น 7 เรื่องในฉบับ
19	ความสัมพันธ์ระหว่าง <i>Ellery Queen</i> กับสตีเฟ่น คิง	ที่มาของเรื่องสั้นเรื่องหนึ่งในฉบับ
20	ข้อมูลใหม่เกี่ยวกับรหัสคดีในยุโรปและลักษณะเนื้อหา	ที่มาของเรื่องสั้นในฉบับ
21	ความเป็นมาของรางวัลเอ็ดการ์	ที่มาของเรื่องสั้น 8 เรื่องในฉบับ
22	ยุคทองและยุคตกต่ำของรหัสคดี	วิธีคิดในการทำงานนิตยสารฉบับนี้

4.1.2 บทบรรณาธิการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อบอกเล่าเก้าสิบเพียงประการเดียว

บทบรรณาธิการในนิตยสาร *รหัสคดี* ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อบอกเล่าเก้าสิบเพียงประการเดียว เป็นบทบรรณาธิการที่มีเนื้อหาบอกกล่าว เล่าแจ้งแถลงไข หรือให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับวรรณกรรมประเภท รหัสคดีเป็นหลัก ดังตัวอย่างจากบทบรรณาธิการในนิตยสาร *รหัสคดี* ฉบับที่ 8 ความว่า

นักวิจารณ์ที่ไม่ชื่นชมได้ตั้งข้อสังเกตว่า นักเขียนรหัสคดีติดยึดกับสัญญา (convention) ประจำตระกูล และสรุปว่านี่คือหลักฐานที่แสดงถึงสูตรสำเร็จของงานเขียน นั้นเท่ากับยอมรับอยู่ในตัวแล้วว่า แท้จริงสูตรสำเร็จเป็นเพียงระบบสัญญนิยมที่ประกอบกันขึ้นเป็นผลผลิตทางวัฒนธรรม วรรณกรรมทุกเรื่องเกิดจากระบบสัญญนิยม เป็นธรรมดาอยู่เองที่ต้องมี “สูตร” ของใครของมัน ไม่ว่านวนิยายยุควิคตอเรียหรือละครแอ็บสเอร์แด็กก็ตาม ระบบสัญญนิยมเป็นตัวบ่งชี้ให้เห็นและหนุนช่วยให้เกิด “ความโดดเด่นเป็นเอกเทศ” ของวรรณกรรมแต่ละตระกูล ไม่ใช่ตัวทำลาย วรรณกรรมประชาานิยมอย่างรหัสคดี นิยายวิทยาศาสตร์ และหรือนิยายลึกลับทุกตะวันตกที่เคยถูกเรียกขานอย่างดูแคลนว่า “วรรณกรรมสูตรสำเร็จ” (formula literature) สมควรจะได้รับการเรียกขานเสียใหม่ให้ถูกต้องว่า “วรรณกรรมมีตระกูล” (Genre literature) (เรื่องเดช จันทรศิริ, 2544, น. 8)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นว่า บทบรรณาธิการนำข้อสังเกตของนักวิจารณ์เกี่ยวกับสูตรสำเร็จของวรรณกรรมประเภทรหัสคดีมาอภิปรายในอีกแง่มุมหนึ่ง จากที่เรียกว่า “วรรณกรรมสูตรสำเร็จ” ควร

เปลี่ยนเป็น “วรรณกรรมมีตระกูล” ลักษณะดังกล่าวเป็นการชี้ประเด็นที่น่าพิจารณาให้ผู้อ่านได้คิดทบทวนเกี่ยวกับสถานะของวรรณกรรมประเภทรหัสคดี อีกตัวอย่างหนึ่งของบทบรรณาธิการในนิตยสาร *รหัสคดี* ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อบอกเล่าเก้าสิบเพียงประการเดียว คือ บทบรรณาธิการในนิตยสารฉบับที่ 12 ความว่า

รหัสคดี เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับการกระทำความผิด-ครอบคลุมทั้งความผิดทางกฎหมายที่เรียกว่าอาชญากรรม และความผิดทางศีลธรรมที่เรียกว่าบาปกรรม ความผิดทั้งทางโลกและทางธรรมนี้ความจริงสอดคล้องกัน ศีลทั้งห้าข้อที่เราเคยอาราธนาล้นเป็นข้อห้ามที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมทั้งสิ้น... *รหัสคดี* สนใจเจตนา (มูลเหตุจูงใจ) และการไตร่ตรอง (แผนการ) อันเป็นที่มาของการฆาตกรรม ซึ่งจะนำไปสู่ความเข้าใจมนุษย์ในมิติต่างๆ ได้อย่างลึกซึ้งถึงกันบึ้งของจิตใจ (เรื่องเดช จันทรศิริ, 2545, น. 6-8)

จากตัวอย่างดังกล่าวจะเห็นว่า บทบรรณาธิการนำประเด็นเกี่ยวกับอาชญากรรมและการฆาตกรรมในวรรณกรรมประเภทรหัสคดีมาอภิปรายในฐานะที่เป็นทั้งความผิดทางโลกและความผิดทางธรรม ทั้งยังชี้ให้เห็นว่า วรรณกรรมประเภทนี้สามารถนำไปสู่ความเข้าใจมนุษย์ในมิติต่างๆ ได้

บทบรรณาธิการในนิตยสาร *รหัสคดี* ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อบอกเล่าเก้าสิบดังที่ยกตัวอย่างข้างต้น มีจำนวนทั้งสิ้น 5 บท สามารถสรุปเป็นตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 2 บทบรรณาธิการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อบอกเล่าเก้าสิบเพียงประการเดียว

ฉบับที่	เนื้อหาที่แสดงวัตถุประสงค์เพื่อบอกเล่าเก้าสิบ
3	การสร้างตัวละครในรหัสคดีและธรรมเนียมปฏิบัติ
4	รหัสคดียุคบุกเบิกกับแนวทางที่นักเขียนวางไว้
8	ลักษณะที่ทำให้รหัสคดีได้รับความนิยมและคุณค่าของรหัสคดี
12	ความสำคัญของการฆาตกรรมในรหัสคดี
18	ลักษณะของนิยายโจรทะยาน

4.1.3 บทบรรณาธิการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างบรรยากาศเพียงประการเดียว

บทบรรณาธิการในนิตยสาร *รหัสคดี* ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างบรรยากาศเพียงประการเดียวเป็นบทบรรณาธิการที่เน้นการสร้างบรรยากาศ อารมณ์ความรู้สึก ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่กำลังจะมาถึงในช่วงเวลานั้นๆ รวมทั้งนำเข้าสู่เรื่องเด่นหรือเนื้อหาในนิตยสารแต่ละฉบับ ดังตัวอย่างจากบทบรรณาธิการในนิตยสาร *รหัสคดี* ฉบับที่ 13 ความว่า

คนส่วนใหญ่ จะเป็นชาวคริสต์หรือไม่ก็ตาม ต่างรู้ว่าคริสต์มาสเป็นเทศกาลแห่งความสุขสันต์หรรษา ช่วงวันหยุดพักผ่อนปลายปีไม่เพียงแต่เต็มไปด้วยความสดชื่นรื่นเริงหากยังเป็นวาระโอกาสของการแสดงน้ำใจไมตรีและเผื่อแผ่ความรักความอบอุ่นให้แก่กันฉันพี่น้อง...แต่แล้วทำไมเทศกาลอันมีความหมายต่อการทำคุณงามความดีจึงกลายเป็นฮาแกเบื่องหลังการฆาตกรรมในนวนิยายและเรื่องสั้นหลายร้อยเรื่องไปได้... นักเขียนชั้นครูทุกคนพยายามเขียน “คริสต์มาสรหัสคดี” (Christmas Mystery) ออกมาอย่างน้อยคนละเรื่อง

สองเรื่อง. . .เรื่องสั้น 6 เรื่องแรกใน รหัสคดี ฉบับลัทธิกันัมเบอร์นี้จัดเป็น “คริสต์มาสรหัสคดี” ส่วนจะมีลักษณะผิวเผินหรือจริงจังแค่ไหนก็ขอให้อยู่ในดุลยพินิจของผู้อ่านนะครับ (เรื่องเดช จันทรศิริ, 2545, น. 5-6)

จากตัวอย่างจะเห็นว่า บทบรรณาธิการกล่าวถึงเทศกาลคริสต์มาสซึ่งเป็นวาระที่นิตยสารฉบับนี้ปรากฏสู่สายตาผู้อ่าน (เดือนตุลาคมถึงธันวาคม พ.ศ. 2545) การกล่าวดังนั้นก็ไม่ได้เพียงสอดคล้องกับช่วงเวลาและบรรยากาศที่แวดล้อมอยู่ในบริบทสังคมเท่านั้น หากยังเชื่อมโยงเข้ากับเนื้อหาในนิตยสารฉบับที่ 13 ซึ่งมี “คริสต์มาสรหัสคดี” หรือรหัสคดีที่เกี่ยวข้องกับเทศกาลคริสต์มาส จำนวน 6 เรื่องด้วย

อีกตัวอย่างหนึ่งของบทบรรณาธิการในนิตยสาร รหัสคดี ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างบรรยากาศเพียงประการเดียว คือ บทบรรณาธิการในนิตยสารฉบับที่ 23 ความว่า

ในปีการศึกษา 2547 ภัทร ต้นดุษฎีเสรีเข้าศึกษาหลักสูตรอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการแปล ณ ศูนย์การแปลและการล่ามเฉลิมพระเกียรติ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ต่อมาเขาได้ศึกษาวิจัยแนวทางการแปลชื่อเรื่องสั้นของนิตยสาร รหัสคดี เพื่อนำไปเขียนสารนิพนธ์ในปีการศึกษา 2549 ผมขอถือโอกาสตัดต่อข้อความบางตอนมาถ่ายทอด. . .แนวทางการแปลชื่อเรื่องสั้นอาชญากรรมของนิตยสาร รหัสคดี คือการแปลแบบตรงคำและยึดความหมายของชื่อเรื่องเดิม เพราะคุณเรื่องเดชมีความเห็นว่า การตั้งชื่อเรื่องเป็นกระบวนการที่นักเขียนและบรรณาธิการต้นฉบับร่วมมือกันทำด้วยความพิถีพิถันเป็นอย่างมาก ชื่อเรื่องเดิมจะสะท้อนแก่นเรื่อง จึงมีความเหมาะสมกับเรื่องอยู่แล้ว ผู้แปลไม่จำเป็นต้องดัดแปลงชื่อเรื่องอีก. . .ผมรู้สึกชื่นชมใจเสมอเมื่อการทำงานในฐานะบรรณาธิการของผมมีผู้ที่ “มองเห็น” และ “เข้าใจ” อย่างไรก็ตามจากการศึกษาวิจัยนี้ทำให้ผมพบว่าตัวเองเป็นคนยึดมั่นถือมั่นมากเกินไป การมีกฎเกณฑ์และหลักการเป็นเรื่องที่ดี ทำให้เราทำอะไรอยู่ในลูในทาง แต่ผมก็ควรอะลุ่มอล่วยให้ตัวเองตามสถานการณ์มากกว่าที่เป็นมา (เรื่องเดช จันทรศิริ, 2551, น. 5-8)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นว่า บทบรรณาธิการฉบับนี้กล่าวถึงงานวิจัยที่ศึกษาชื่อเรื่องสั้นในนิตยสาร รหัสคดี ผลการศึกษาไม่เพียงแสดงถึงลักษณะของการแปลชื่อเรื่องสั้น แต่ยังแสดงถึงอัตลักษณ์ของชื่อเรื่องสั้นในนิตยสาร รวมถึงอัตลักษณ์ของบรรณาธิการในฐานะที่เป็นผู้อยู่เบื้องหลังการแปลชื่อเรื่องสั้นเหล่านั้น การกล่าวถึงงานวิจัยดังกล่าวนี้ก็เพื่อนำเข้าสู่เรื่องสั้นที่อยู่ในนิตยสารฉบับนี้

บทบรรณาธิการในนิตยสาร รหัสคดี ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างบรรยากาศเพียงประการเดียว ดังที่ได้กล่าวไปแล้วนั้น มีจำนวนทั้งสิ้น 4 บท สามารถสรุปเป็นตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 3 บทบรรณาธิการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างบรรยากาศเพียงประการเดียว

ฉบับที่	เนื้อหาที่วัตถุประสงค์เพื่อสร้างบรรยากาศ
10	ความเปลี่ยนแปลงในนิตยสารและการเชิญชวนให้สมัครสมาชิก
11	บทบาทหน้าที่ของนิตยสาร
13	แนวเรื่องกับวิถีคิดในการปรับเปลี่ยนนิตยสาร
23	งานวิจัยที่แสดงอัตลักษณ์ของนิตยสาร

อนึ่ง นอกจากบทบรรณาธิการในนิตยสาร *รหัสคดี* จำนวน 23 บท จะสามารถจำแนกได้เป็น 3 กลุ่ม ดังที่กล่าวมาทั้งหมดแล้ว ยังพบว่า บทบรรณาธิการในนิตยสารฉบับที่ 18 ได้สอดแทรกการวิพากษ์วิจารณ์สังคมไว้ด้วย ดังความว่า

นิยายโจรทะยานส่วนใหญ่พยายามนำเสนอบรรทัดฐานทางคุณธรรมอยู่อย่างหนึ่ง นั่นคือ ผู้ตกเป็นเหยื่อ ล่างสมควรให้บทเรียนแก่คนร้ายและพวกที่ขอบวางอำนาจ ถือเป็นการแก้แค้นของชนชั้นล่างและทำให้พวกเขารักษาคำสัตย์ความเป็นมนุษย์ไว้ได้ก่อนที่จะถูกระทำร้ายจนไม่หลงเหลืออะไรในชีวิต การโจรกรรมในหลายๆ เรื่องได้ช่วยปกป้องความเป็นธรรมเมื่อวิธีการที่ถูกกฎหมายไร้สมรรถภาพ. . .ปรากฏการณ์ต่างๆ มีหลายมิติที่ซับซ้อนและเชื่อมโยงกัน ผมเชื่อว่าปัญหาอาชญากรรมเกิดจากโครงสร้างทางสังคมที่ไม่เป็นธรรมมากกว่าความชั่วในกมลสันดานของปัจเจกบุคคล ในทัศนะของผม ผู้ที่สร้าง-รักษา-หาประโยชน์จากความไม่เป็นธรรมในสังคมคืออาชญากรที่ร้ายกาจที่สุด พฤติกรรมของ “โจรเลื่อนนอก” และ “โจรในเครื่องแบบ” เคยไปแล้วเมื่อมาถึงยุค “ผลประโยชน์ทับซ้อน” และ “คอร์รัปชั่นเชิงนโยบาย” (เรื่องเดช จันทศิริ, 2547, น.7-8)

จากตัวอย่างจะเห็นว่า บทบรรณาธิการในนิตยสารฉบับที่ 18 นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับนิยายโจรทะยาน ซึ่งเป็นประเภทหนึ่งของรหัสคดี ก่อนจะเชื่อมโยงเข้าสู่การวิพากษ์วิจารณ์ผู้ที่แสวงหาผลประโยชน์จากความไม่เป็นธรรมในสังคมซึ่งไม่ได้มีแต่เพียง “โจรเลื่อนนอก” และ “โจรในเครื่องแบบ” อันสื่อถึงตำรวจที่ทุจริต หากในช่วงเวลาที่แวดล้อมนิตยสารฉบับนั้นได้เกิด “ผลประโยชน์ทับซ้อน” และ “คอร์รัปชั่นเชิงนโยบาย” ขึ้น สองคำนี้สื่อถึงรัฐบาลของ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร ซึ่งเป็นรัฐบาลในช่วง พ.ศ. 2547 และมีข่าวการทุจริตในรัฐบาลอย่างต่อเนื่อง อนึ่ง หากย้อนกลับไปพิจารณาการจำแนกบทบรรณาธิการทั้งหมดจะเห็นว่า บทบรรณาธิการของนิตยสารฉบับที่ 18 นี้ถูกจัดไว้ในกลุ่มบทบรรณาธิการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อบอกเล่าเก้าสิบเพียงประการเดียว ทั้งนี้เนื่องจากการแสดงความคิดเห็นเชิงวิพากษ์วิจารณ์ดังกล่าวไม่ใช่เนื้อหาหลักของบทบรรณาธิการเป็นแต่เพียงเนื้อหาส่วนน้อยที่สอดแทรกเข้ามาในเนื้อหาหลักที่มุ่งเน้นอภิปรายความรู้เกี่ยวกับนิยายโจรทะยานทำให้น้ำเสียงวิพากษ์วิจารณ์นั้นไม่จริงจังก่อกับการนำเสนอความรู้

4.2 บทบาทและความสำคัญของบทบรรณาธิการของนิตยสาร *รหัสคดี*

บทบรรณาธิการมีบทบาทและความสำคัญหลายประการ ได้แก่ เป็นแหล่งสร้างเอกลักษณ์หรืออุดมการณ์ของสื่อสิ่งพิมพ์ เป็นผู้ช่วยจัดระบบการวิเคราะห์ปัญหา เป็นตัวแทนในการลำดับความสำคัญของเหตุการณ์ที่มีผลกระทบต่อประชาชน ช่วยทำให้ผู้อ่านได้ทราบข้อเท็จจริงในเรื่องเกี่ยวกับข่าว เป็นคู่ต่อสู้เพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวม และกระตุ้นให้มีการแสดงออกซึ่งทัศนคติที่แตกต่างกัน (วิทยา ดำรงเกียรติศักดิ์, 2531) จากการวิเคราะห์วัตถุประสงค์และเนื้อหาในบทบรรณาธิการของนิตยสาร *รหัสคดี* ดังที่นำเสนอไปแล้ว จะเห็นว่า แม้บทบรรณาธิการจะจำแนกตามวัตถุประสงค์ได้เป็น 3 กลุ่ม แต่เนื้อหาในบทบรรณาธิการดังกล่าวครอบคลุมการอธิบาย 2 กลุ่ม คือ ข้อมูลเกี่ยวกับบรรณาการประเภทรหัสคดี และข้อมูลเกี่ยวกับการทำงานของบรรณาธิการนิตยสาร *รหัสคดี* เมื่อพิจารณาบทบาทและความสำคัญของบทบรรณาธิการดังกล่าว พบว่า บทบรรณาธิการของนิตยสาร *รหัสคดี* เป็นแหล่งสร้างเอกลักษณ์หรืออุดมการณ์ของนิตยสาร ผ่านการสร้าง

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวรรณกรรมประเภทหัตสคดี และการเป็นจดหมายเหตุบันทึกการทำงานของบรรณาธิการ ดังจะกล่าวได้ต่อไปนี้

4.2.1 การสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวรรณกรรมประเภทหัตสคดี

เนื้อหาของบทบรรณาธิการในนิตยสาร *รหัตสคดี* ส่วนที่มีวัตถุประสงค์เพื่อบอกเล่าเก้าสิบ เป็นการนำเสนอความรู้หรือให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับวรรณกรรมประเภทหัตสคดี เนื้อหาเหล่านี้จึงมีบทบาทสำคัญในการสร้างเอกลักษณ์ของนิตยสารโดยสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวรรณกรรมประเภทหัตสคดี ความรู้ที่นำเสนออยู่ในบทบรรณาธิการมีทั้งสิ้น 19 ฉบับ สามารถจำแนกได้เป็น ความเป็นมาของรหัตสคดี ลักษณะของวรรณกรรมประเภทหัตสคดี รหัตสคดีประเภทต่างๆ และ เรื่องปกิณกะอื่นๆ

ความรู้เกี่ยวกับความเป็นมาของรหัตสคดี ประกอบด้วยความรู้เรื่องบิดาแห่งรหัตสคดี (เอ็ดการ์ แอลเลน โป) ปรากฏในนิตยสารฉบับที่ 2 แนวเรื่องอย่างนิยายสืบสวนที่ปรากฏในวรรณกรรมแต่โบราณ ปรากฏในนิตยสารฉบับที่ 7 รหัตสคดียุคบุกเบิกกับแนวทางที่นักเขียนวางไว้ ปรากฏในนิตยสารฉบับที่ 4 และยุคทองและยุคตกต่ำของรหัตสคดี ปรากฏในนิตยสารฉบับที่ 22

ความรู้เกี่ยวกับลักษณะของวรรณกรรมประเภทหัตสคดี ประกอบด้วยเรื่องการสร้างตัวละครในรหัตสคดีและธรรมเนียมปฏิบัติ ปรากฏในนิตยสารฉบับที่ 3 ลักษณะที่ทำให้รหัตสคดีได้รับความนิยมและคุณค่าของรหัตสคดี ปรากฏในนิตยสารฉบับที่ 8 องค์ประกอบของรหัตสคดี ปรากฏในนิตยสารฉบับที่ 1 ความสำคัญของการฆาตกรรมในรหัตสคดี ปรากฏในนิตยสารฉบับที่ 12 และโครงเรื่องรหัตสคดีและความแปลกใหม่ ปรากฏในนิตยสารฉบับที่ 16

ความรู้เกี่ยวกับรหัตสคดีประเภทต่างๆ ประกอบด้วยรหัตสคดีบู๊น (cozy mystery) ปรากฏในนิตยสารฉบับที่ 5 รหัตสคดีบู๊ (hard-boiled mystery) ปรากฏในนิตยสารฉบับที่ 6 นิยายสายลับ (spy story) ปรากฏในนิตยสารฉบับที่ 17 และนิยายโจรทะยาน (caper story) ปรากฏในนิตยสารฉบับที่ 18

ความรู้เรื่องปกิณกะอื่นๆ ที่เกี่ยวกับรหัตสคดี ประกอบด้วย *Ellery Queen* นิตยสารรหัตสคดีอันดับหนึ่งของโลก ปรากฏในนิตยสารฉบับที่ 9 นักเขียนรหัตสคดีชาวฝรั่งเศสที่มีชื่อเสียง ปรากฏในนิตยสารฉบับที่ 14 วาระ 100 ปีที่เกี่ยวข้องกับรหัตสคดีในตะวันตก ปรากฏในนิตยสารฉบับที่ 15 ความสัมพันธ์ระหว่าง *Ellery Queen* กับสตีเฟ่น คิง ปรากฏในนิตยสารฉบับที่ 19 ข้อมูลใหม่เกี่ยวกับรหัตสคดีในยุโรปและลักษณะเนื้อหา ปรากฏในนิตยสารฉบับที่ 20 และความเป็นมาของรางวัลเอ็ดการ์ ปรากฏในนิตยสารฉบับที่ 21

ความรู้ความเข้าใจด้านต่างๆ เกี่ยวกับวรรณกรรมประเภทหัตสคดีดังที่กล่าวมาข้างต้นช่วยสร้างเอกลักษณ์หรืออุดมการณ์ของนิตยสาร *รหัตสคดี* และจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้สนใจศึกษารหัตสคดีเป็นอย่างมาก

4.2.2 การเป็นจดหมายเหตุบันทึกการทำงานของบรรณาธิการ

เนื้อหาของบทบรรณาธิการในนิตยสาร *รหัตสคดี* อีกส่วนหนึ่งที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างบรรยากาศ เป็นการสร้างบรรยากาศต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งในช่วงเวลานั้นๆ รวมทั้ง

นำเข้าสู่เรื่องเด่นประจำฉบับ เนื้อหาเหล่านี้จึงมีบทบาทสำคัญในการสร้างเอกลักษณ์ของนิตยสารโดยเป็นจดหมายเหตุบันทึกการทำงานของบรรณาธิการในตัว บทบรรณาธิการในนิตยสาร *รหัสคดี* ที่ปรากฏบทบาทด้านนี้มีทั้งสิ้น 18 ฉบับ จำแนกได้เป็นการบันทึกวิธีคิดในการนำเสนอเนื้อหาในนิตยสารแต่ละฉบับ และการบันทึกข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับนิตยสาร

การบันทึกวิธีคิดในการนำเสนอเนื้อหาในนิตยสารแต่ละฉบับ เป็นเนื้อหาที่พบได้ในนิตยสาร *รหัสคดี* จำนวน 12 ฉบับ คือฉบับที่ 5 6 7 13 14 15 16 17 19 20 21 และ 22 วิธีคิดในการนำเสนอเนื้อหาในนิตยสารฉบับดังกล่าวนี้มีเพียงช่วยสร้างบรรยากาศการอ่านในนิตยสารแต่ละเล่ม เช่น ผลงานของนักเขียน *รหัสคดี* ในยุคทองที่ปรากฏในนิตยสารฉบับที่ 5 หรือเรื่องสั้น *รหัสคดี* ที่มีที่มาจากทวีปยุโรปในฉบับที่ 20 เป็นต้น หากแต่บทบรรณาธิการเหล่านี้ยังบันทึกการทำงานของนิตยสารฉบับนั้นๆ ของบรรณาธิการไว้ด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแง่ความเชื่อมโยงระหว่างเรื่องสั้นที่บรรจุอยู่ในนิตยสารแต่ละฉบับ ทำให้เห็นที่มาที่ไปของเรื่องสั้นในนิตยสารและเข้าใจวิธีคิดในการทำงานของบรรณาธิการมากขึ้น

นอกจากนี้ บทบรรณาธิการในนิตยสาร *รหัสคดี* ยังเป็นจดหมายเหตุบันทึกข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวกับนิตยสารด้วย ดังที่ปรากฏข้อมูลเกี่ยวกับที่มาของการตั้งชื่อนิตยสาร ในนิตยสารฉบับที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างวันที่นิตยสารถือกำเนิดกับวันคล้ายวันทำพิธีฝังศพเอ็ดการ์ แอลเลน โป ในนิตยสารฉบับที่ 2 วาระการออกนิตยสาร ในนิตยสารฉบับที่ 9 ความเปลี่ยนแปลงในนิตยสารและการเชิญชวนให้สมัครสมาชิก ในนิตยสารฉบับที่ 10 บทบาทหน้าที่ของนิตยสาร ในนิตยสารฉบับที่ 11 และงานวิจัยที่แสดงอัตลักษณ์ของนิตยสาร ในนิตยสารฉบับที่ 23 ข้อมูลเหล่านี้คือจุดหมายต่างๆ ที่แสดงถึงความเปลี่ยนแปลงหรือความเคลื่อนไหวในการทำนิตยสาร *รหัสคดี* ทั้งยังช่วยสร้างเอกลักษณ์ของนิตยสารด้วย

5. สรุปและอภิปรายผล

นิตยสาร *รหัสคดี* เป็นนิตยสารแนววรรณกรรมไทยที่ปรากฏในววรรณกรรมระหว่างปี พ.ศ. 2542-2551 ความโดดเด่นของนิตยสารฉบับนี้ คือ เป็นนิตยสารที่นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับวรรณกรรมประเภท *รหัสคดี* โดยเฉพาะ การดำเนินงานของนิตยสารในช่วงเวลาดังกล่าวมีนิตยสารวางจำหน่าย 23 ฉบับ ก่อนที่จะยุติไปในที่สุด นอกจากเรื่องสั้น *รหัสคดี* แปลและเรื่องสั้นของนักเขียนไทยที่ลงพิมพ์แล้ว “คำให้การของบรรณาธิการ” หรือก็คือบทบรรณาธิการในนิตยสาร *รหัสคดี* ก็มีความน่าสนใจและชวนให้ศึกษาไม่น้อย

จากการศึกษา “คำให้การของบรรณาธิการ” ในนิตยสาร *รหัสคดี* แง่วัตถุประสงค์และเนื้อหา พบว่าบทบรรณาธิการเหล่านี้จำแนกได้เป็น 3 กลุ่ม คือ บทบรรณาธิการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อบอกเล่าเก้าสิบและสร้างบรรยากาศ บทบรรณาธิการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อบอกเล่าเก้าสิบเพียงประการเดียว และบทบรรณาธิการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างบรรยากาศเพียงประการเดียว บทบรรณาธิการกลุ่มแรกมีมากที่สุด คือ 14 ฉบับ ผลการศึกษาดังกล่าวไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ว่า “บทบรรณาธิการในนิตยสาร *รหัสคดี* ส่วนมากมีวัตถุประสงค์เพื่อบอกเล่าเก้าสิบและมีเนื้อหามุ่งแนะนำเรื่องราวต่างๆ เกี่ยวกับ *รหัสคดี* เป็นหลัก ” ที่ได้ตั้งไว้ตอนต้น ทั้งนี้

เนื่องมาจากบทบรรณาธิการในนิตยสาร *รหัสคดี* ผสมผสานจุดมุ่งหมายในการบอกเล่าเก้าสิบและสร้างบรรยากาศการอ่านเข้าไว้ด้วยกันเป็นส่วนมาก ขณะที่บทบรรณาธิการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อบอกเล่าเก้าสิบโดยเฉพาะมีเพียง 5 ฉบับเท่านั้น อย่างไรก็ตาม เนื้อหาที่บอกเล่าเก้าสิบในบทบรรณาธิการทั้งสองกลุ่มมุ่งแนะนำเรื่องราวต่างๆ เกี่ยวกับรหัสคดี (ดังจะได้อภิปรายข้างหน้า) สอดคล้องกับบางส่วนของสมมติฐานที่ตั้งไว้

ส่วนการศึกษา “คำให้การของบรรณาธิการ” ในนิตยสาร *รหัสคดี* แง่บทบาทและความสำคัญที่มีต่อการศึกษารหัสคดีไทยร่วมสมัย พบว่า บทบรรณาธิการเหล่านี้มีบทบาทเป็นแหล่งสร้างเอกลักษณ์หรืออุดมการณ์ของนิตยสาร ผ่านการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวรรณกรรมประเภทรหัสคดี ปรากฏในนิตยสาร 19 ฉบับ และผ่านการเป็นจดหมายเหตุนำที่การทำงานของบรรณาธิการ ปรากฏในนิตยสาร 18 ฉบับ ผลการศึกษาส่วนนี้สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ในตอนต้นว่า “บทบรรณาธิการเหล่านี้มีบทบาทและความสำคัญในการสร้างเอกลักษณ์ให้แก่ นิตยสาร *รหัสคดี* มากกว่าบทบาทและความสำคัญด้านอื่นๆ” เอกลักษณ์ที่ปรากฏก็คือการเป็นนิตยสารแนววรรณกรรม โดยเฉพาะวรรณกรรมประเภทรหัสคดี ผ่านการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวรรณกรรมประเภทนี้ ทั้งความเป็นมา ลักษณะวรรณกรรม ประเภทของรหัสคดี และเรื่องปกิณกะอื่นๆ ข้อมูลเหล่านี้มีเพียงช่วยสร้างความรู้ความเข้าใจที่มีต่อวรรณกรรมประเภทรหัสคดีเท่านั้น หากยังสามารถใช้อ้างอิงหรือนำไปต่อยอดความรู้ในการศึกษาวรรณกรรมประเภทรหัสคดีได้อีกด้วย

จากที่กล่าวมา “คำให้การของบรรณาธิการ” ในนิตยสาร *รหัสคดี* จึงมิได้เป็นเพียง “อาร์มภบท” สำหรับการอ่านนิตยสารเท่านั้น หากยังได้ผลิตสร้างความรู้เกี่ยวกับวรรณกรรมประเภทรหัสคดีในแง่มุมต่างๆ พร้อมกับบันทึกการทำงานของนิตยสารไปด้วยในตัว ลักษณะดังกล่าวทำให้นิตยสาร *รหัสคดี* มีสถานะเป็น “สถาบันวรรณกรรม” สำหรับอ้างอิงหรือเป็นแหล่งความรู้เกี่ยวกับวรรณกรรมประเภทรหัสคดีในด้านต่างๆ นอกเหนือไปจากตำราวิชาการหรือวิทยานิพนธ์ที่อยู่ในสถาบันการศึกษาต่างๆ หากพิจารณาว่าวิทยานิพนธ์ของไทยที่ศึกษาเกี่ยวกับบันทึกคดีสืบสวนสอบสวนปรากฏในช่วงทศวรรษ 2540 เพียง 3 เล่ม ขณะที่ปรากฏในทศวรรษ 2550 มากกว่า คือมีถึง 7 เล่ม (ธงชัย แซ่เจี๋ย, 2561) ขณะที่นิตยสาร *รหัสคดี* ดำเนินการในช่วงทศวรรษ 2540 เป็นส่วนมาก ก็อาจกล่าวได้ว่า “คำให้การของบรรณาธิการ” มีส่วนสำคัญในการ “ก่อร่างสร้างองค์ความรู้” ให้กับวรรณกรรมประเภทรหัสคดีในช่วงเวลาที่ยังไม่มีการศึกษาวรรณกรรมประเภทนี้เท่าใดนัก และความรู้ดังกล่าวยังเป็นแหล่งอ้างอิงสำคัญสำหรับการศึกษารหัสคดีไทยร่วมสมัยอีกด้วย

การศึกษา “คำให้การของบรรณาธิการ” ในนิตยสาร *รหัสคดี* มีเพียงชี้ชวนให้เห็นวัตถุประสงค์ลักษณะเนื้อหา และบทบาทความสำคัญของบทบรรณาธิการในนิตยสารดังกล่าว หากยังขอเสนอให้มีการสังเคราะห์ความรู้เกี่ยวกับวรรณกรรมประเภทรหัสคดีที่ปรากฏในบทบรรณาธิการเพื่อเป็นแหล่งข้อมูลอ้างอิงความรู้เกี่ยวกับวรรณกรรมประเภทนี้ นอกเหนือไปจากการหวนกลับไปค้นคว้าหรืออ้างอิงจากบทบรรณาธิการที่สุดแล้วอาจกล่าวได้ว่า นิตยสาร *รหัสคดี* ไม่เพียงเป็นสื่อเผยแพร่เรื่องสั้นรหัสคดีและนำเสนอความรู้เกี่ยวกับวรรณกรรมประเภทนี้สู่วงวรรณกรรมไทยเท่านั้น หากยังเป็นหลักฐานบันทึกความเคลื่อนไหวหนึ่งในวรรณกรรมไทยร่วมสมัยด้วยอีกประการหนึ่ง อย่างไรก็ตาม อาจเป็นเพราะวรรณกรรมประเภทรหัสคดีนั้น “เขย่ารากฐานของสังคมไทย” (ชูศักดิ์ ภัทธกุลวณิช, 2548, น.331) จึงเป็นเหตุให้นิตยสาร *รหัสคดี* ไม่สามารถดำเนินการต่อมาได้จนถึงปัจจุบัน

เอกสารอ้างอิง

- กรรณิกา จรรย์แสง. (2543). *วรรณคดีศึกษาเชิงสังคมในฝรั่งเศส*. นครปฐม: ภาควิชาภาษาฝรั่งเศส คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เกศินี จุฑาวิจิตร. (2557). *การเขียนสร้างสรรค์ทางสื่อสิ่งพิมพ์: Idea ดีๆ ไม่มีวันหมด*. พิมพ์ครั้งที่ 2. นครปฐม: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- เจริญศรี มาศรี. (2540). *วิเคราะห์เรื่องสั้นในนิตยสารช่อการะเกด*. การศึกษามหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชูศักดิ์ ภัทรกุลวณิช. (2548). *อ่าน (ไม่) เอาเรื่อง*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โครงการจัดพิมพ์คบไฟ.
- โชคชัย บัณฑิตศิลปะศักดิ์. (2542). *การวิเคราะห์สังคมไทยจากเรื่องสั้นในนิตยสาร “ช่อการะเกด”*. ศลปศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาไทยศึกษา, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ธงชัย แซ่เจี๋ย. (2561). *วิทยานิพนธ์ที่ศึกษาบันทึกคติสืบทอดของชาวไทย: ช่องว่างที่รอเติมเต็ม*. บทความนำเสนอในการประชุมทางความคิด “อ่านคนละเรื่อง” (Read Otherwise) ในวาระเกษียณอายุราชการของ รศ. ชูศักดิ์ ภัทรกุลวณิช, 29 กันยายน 2561.
- นรินทร์ นำเจริญ. (2541). *บทบาทในการสะท้อนและวิพากษ์สังคมของนิตยสารแนววรรณกรรมไทย พ.ศ. 2520 – พ.ศ. 2539*. นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการหนังสือพิมพ์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นัทธนี ประสานนาม และ ชีระ รุ่งธีระ. (2557). *เพื่อก้าวข้ามสะพานที่พาดข้าม: การศึกษารวบรวมบทคัดย่อและบรรณานุกรมงานวิจัยด้านวรรณกรรมไทยร่วมสมัย*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาวรรณคดี และ คณะกรรมการฝ่ายวิจัย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ร่วมกับ สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย กระทรวงวัฒนธรรม.
- เรืองเดช จันทรศิริ. (2542). คำให้การของบรรณาธิการ. *รหัสคดี#1* 1 (1), 7-10.
- เรืองเดช จันทรศิริ. (2543ก). คำให้การของบรรณาธิการ. *รหัสคดี#2* 1 (2), 7-10.
- เรืองเดช จันทรศิริ. (2543ข). คำให้การของบรรณาธิการ. *รหัสคดี#3* 1 (3), 7-10.
- เรืองเดช จันทรศิริ. (2543ค). คำให้การของบรรณาธิการ. *รหัสคดี#4* 1 (4), 7-10.
- เรืองเดช จันทรศิริ. (2543ง). คำให้การของบรรณาธิการ. *รหัสคดี#5* 2 (1), 7-10.
- เรืองเดช จันทรศิริ. (2544ก). คำให้การของบรรณาธิการ. *รหัสคดี#6* 2 (2), 7-10.
- เรืองเดช จันทรศิริ. (2544ข). คำให้การของบรรณาธิการ. *รหัสคดี#7* 2 (3), 7-10.
- เรืองเดช จันทรศิริ. (2544ค). คำให้การของบรรณาธิการ. *รหัสคดี#8* 2 (4), 7-9.
- เรืองเดช จันทรศิริ. (2544ง). คำให้การของบรรณาธิการ. *รหัสคดี#9* 3 (1), 5-7.
- เรืองเดช จันทรศิริ. (2545ก). คำให้การของบรรณาธิการ. *รหัสคดี#10* 3 (2), 5-7.
- เรืองเดช จันทรศิริ. (2545ข). คำให้การของบรรณาธิการ. *รหัสคดี#11* 3 (3), 5-7.

- เรื่องเดช จันทศิริ. (2545ค). คำให้การของบรรณาธิการ. *รหัสคดี*#12 3 (4), 5-8.
- เรื่องเดช จันทศิริ. (2545ง). คำให้การของบรรณาธิการ. *รหัสคดี*#13 4 (1), 5-7.
- เรื่องเดช จันทศิริ. (2546ก). คำให้การของบรรณาธิการ. *รหัสคดี*#14 4 (2), 5-8.
- เรื่องเดช จันทศิริ. (2546ข). คำให้การของบรรณาธิการ. *รหัสคดี*#15 4 (3), 5-8.
- เรื่องเดช จันทศิริ. (2546ค). คำให้การของบรรณาธิการ. *รหัสคดี*#16 4 (4), 5-6.
- เรื่องเดช จันทศิริ. (2546ง). คำให้การของบรรณาธิการ. *รหัสคดี*#17 5 (1), 5-8.
- เรื่องเดช จันทศิริ. (2547ก). คำให้การของบรรณาธิการ. *รหัสคดี*#18 5 (2), 5-8.
- เรื่องเดช จันทศิริ. (2547ข). คำให้การของบรรณาธิการ. *รหัสคดี*#19 5 (3), 5-8.
- เรื่องเดช จันทศิริ. (2548ก). คำให้การของบรรณาธิการ. *รหัสคดี*#20 6 (1), 5-8.
- เรื่องเดช จันทศิริ. (2548ข). คำให้การของบรรณาธิการ. *รหัสคดี*#21 7 (1), 5-8.
- เรื่องเดช จันทศิริ. (2549). คำให้การของบรรณาธิการ. *รหัสคดี*#22 7 (2), 5-8.
- เรื่องเดช จันทศิริ. (2551). คำให้การของบรรณาธิการ. *รหัสคดี*#23 9 (1), 5-8.
- ลาววัลย์ สังขพันธานนท์. (2529). *ภาพสะท้อนสังคมจากเรื่องสั้นร่วมสมัย*. การศึกษามหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก.
- วิทยา ดำรงเกียรติศักดิ์. (2531). *การเขียนในงานส่งเสริม*. พิมพ์ครั้งที่ 3. เชียงใหม่: สถาบันเทคโนโลยีการเกษตร แม่โจ้.
- สันติภาพ ชาร์มย์. (2555). *เรื่องสั้นในนิตยสารช่อกระเจา พ.ศ. 2550-2553: การศึกษาในแง่การเล่าเรื่อง*. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Gupta, S. (2012). *Contemporary Literature: The Basics*. London and New York: Routledge.
- Owens, W. R. (2010). Glossary. In Delia Da Sousa Correa and W. R. Owens (eds.). *The Handbook to Literary Research*. 207-223. 2nd ed. New York: Routledge.